

Tietokilpailu 2 Mitä on seurusteluväkivalta – Pohdintaa omien rajojen tunnistamisesta

Tähän tietokilpailuun on kerätty kysymyksiä seurusteluväkivaltaan ja rikosprosessiin liittyen. Tietokilpailun voi pitää pienryhmissä tai yksittäin. Oikeat vastaukset on hyvä käydä yhdessä koko ryhmän kanssa läpi.

- 1) Mitä on seurusteluväkivalta?
  - a. Väkivaltaa, jota tapahtuu internetissä
  - b. Väkivaltaa, jota tapahtuu nuorten seurustelusuhteissa
  - c. Väkivaltaa, jota tapahtuu, kun jutellaan jonkun kanssa

- 2) Kuka voi joutua seurusteluväkivallan uhriksi?
  - a. Kuka tahansa
  - b. Vain rikoksia tekevät henkilöt
  - c. Vain rikoksille altistuvat henkilöt

- 3) Kenelle voi kertoa seurusteluväkivallasta?
  - a. Jollekin luotettavalle aikuiselle tai poliisille
  - b. Ei kenellekään, se on salaisuus
  - c. Ei sellaista tapahdu

- 4) Onko sallittua lyödä seurustelukumppania, jos hän ärsyttää?
  - a. Ei, ketään ei saa koskaan lyödä
  - b. Kyllä, sillä ketään ei saa ärsyttää
  - c. Vain, jos paikalla ei ole muita

- 5) Saako seurustelukumppanin rahoja kontrolloida?
  - a. Kyllä, seurustellessa rahat ovat yhteisiä
  - b. Ei, toisen rahoja ei saa kontrolloida
  - c. Vain silloin, kun toinen ei sitä huomaa

- 6) Mikä ei kuulu terveeseen seurustelusuhteeseen?
  - a. Välittävä läheisyys
  - b. Toista kunnioittava yhdessäolo, molemmilla kuuluu olla hyvä yhdessä
  - c. Toisen painostaminen tai pakottaminen, johonkin mihin hän ei halua

- 7) Mitä tarkoittaa henkinen väkivalta?
  - a. Pahat ajatukset toisesta ihmisestä
  - b. Väkivallan muoto, joka ei ole fyysistä vaan esimerkiksi nimittelyä, uhkailua, arvostelua
  - c. Asiaton käytös loukkaantuneena

- 8) Voiko kumppania estää tapaamasta kavereita?
  - a. Kyllä, jos ei tiedä, ketä toinen tapaa
  - b. Kyllä, vain viikonloppuisin
  - c. Ei, ketään ei voi rajoittaa eikä määräillä

- 9) Saako seurustelukumppanin puhelinta ja viestejä lukea?
- Ei, se rikkoo toisen oikeutta yksityisyyteen
  - Kyllä, on tiedettävä keneen hän on yhteydessä
  - Kyllä, jos epäilee hänen pettävän
- 10) Voiko seurustelukumppania uhata tai pelotella?
- Tietenkin, muuten hän ei tottele
  - Ei, toista ei voi uhata, sillä se on väkivaltaa
  - Kyllä, jos riidellään
- 11) Mitä tarkoittaa fyysinen väkivalta?
- Suuttumista ja nyrkillä seinään lyömistä
  - Toisen fyysisen koskemattomuuden loukkaamista ja satuttamista, esimerkiksi lyömällä, tönimällä tai hiuksista repimällä
  - Ei sellaista väkivaltaa ole olemassa
- 12) Pitääkö seksiin suostua seurustelusuhteissa?
- Kyllä, kun on seurusteltu kuukausi
  - Kyllä, seurustellessa täytyy aina suostua
  - Ei, seksiin ei tarvitse suostua
- 13) Onko väkivalta seurustelusuhteissa virallisen syytteen alainen rikos?
- Ei, seurustelusuhteissa ei tapahdu väkivaltaa
  - Pääosin kyllä, esimerkiksi seurustelusuhteessa tapahtunut pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos
  - Ei, seurusteluasiat eivät kuulu yleiselle syyttäjälle
- 14) Kuka voi tehdä rikosilmoituksen?
- Vain rikoksen uhri
  - Vain poliisi
  - Kuka vain, joka tietää tai epäilee rikoksen tapahtuneen
- 15) Mitä Rikosuhripäivystys tekee?
- Kirjoittaa sarjakuvia rikoksista
  - Auttaa ja tukee rikoksen uhria, hänen läheisiään ja rikosasiassa todistavia henkilöitä
  - Selvittää rikoksien tapahtumia
- 16) Mikä on rikosprosessi?
- Rikosilmoitus, esitutkinta, syyteharkinta, oikeudenkäynti sekä rangaistus
  - Prosessi, joka alkaa rikoksen suunnittelusta aina rikoksen tekohetkeen saakka
  - Rikollisten kiinniottoproessi
- 17) Voiko rikosilmoituksen tehdä alle 15-vuotiaasta tekijästä?
- Ei, koska rikosoikeudellinen vastuu alkaa vasta 15-vuotiaana
  - Ei, mutta hänen vanhemmistaan voi
  - Kyllä, sillä alle 15-vuotias on tekemästään rikoksestaan korvausvelvollinen

18) Voiko alle 15-vuotias uhri saada apua ja tukea Rikosuhripäivystyksestä?

- a. Ei voi, koska hän on vielä lapsi
- b. Kyllä voi, Rikosuhripäivystyksen palvelut ovat kaikille
- c. Ei voi, vain hänen vanhempansa voivat saada apua Rikosuhripäivystykseltä

19) Jos epäilee seurustelukumppanin syyllistyneen rikokseen, voiko hänestä tehdä rikosilmoituksen?

- a. Ei, koska silloin voi tulla jätetyksi
- b. Kyllä, myös läheisten tekemistä rikoksista tulee ilmoittaa poliisille
- c. Ei, koska voi joutua itse syytetyksi

20) Miten rikosilmoitus tehdään?

- a. Millä tahansa poliisiasemalla tai vähäisemmissä rikoksissa internetissä tai puhelimitse
- b. Vain käymällä oman paikkakunnan poliisiasemalla
- c. Soittamalla hätäkeskukseen

Tietokilpailu 2 vastaukset

- 1) B, Seurusteluväkivalta on nuorten seurustelusuhteissa ilmenevää väkivaltaa. Väkivallan muodot voivat olla moninaiset. Seurusteluväkivalta kuuluu parisuhdeväkivallan ilmiöön.
- 2) A, Kuka tahansa voi joutua seurusteluväkivallan uhriksi eikä se katso ikää, sukupuolta, seksuaalisuutta, koulutusta, varallisuutta tai asuinpaikkaa. Myös pojat voivat kokevat seurusteluväkivaltaa oman seurustelukumppanin puolelta. Joskus voi olla vaikea tunnistaa seurusteluväkivaltaa, sillä voi olla epäselvää mitä seurustelu on, mitä siihen kuuluu ja mitä ei kuulu.
- 3) A, On tärkeää kertoa seurusteluväkivallasta jollekin luotettavalle aikuiselle. Seurusteluväkivallasta voi olla vaikea puhua ja se voi herättää häpeän ja syyllisyyden tunteita. Usein uhri mieluummin välttää tilanteestaan puhumisen, eikä siten itse ole aktiivisena parantaakseen omaa asemaansa.
- 4) A, Vaikka toinen ärsyttäisikin, niin ei ole sallittua lyödä. On tärkeää muistaa, että yksikin lyönti voi olla vaarallinen. On hyvä tunnistaa omat rajat ja lähteä tilanteista pois ennen kuin ne muuttuvat väkivaltaisiksi.
- 5) B, Kumppania ei saa painostaa rahankäytön suhteen eikä häntä saa taloudellisesti käyttää hyväkseen.
- 6) C, Hyvään seurustelusuhteeseen ei kuulu minkäänlainen painostaminen. Seurusteluun ei koskaan saa kuulua minkäänlainen alistaminen, pakottaminen, julmuus tai väkivalta.
- 7) B, Henkinen väkivalta tarkoittaa väkivaltaa, joka ei tapahdu fyysisessä muodossa. Henkinen väkivalta voi johtaa fyysiseen tai seksuaaliseen väkivaltaan. Henkiseen väkivaltaan kuuluu kaikenlainen vähättely, pelottelu, häirintä, syytely, uhkailu, painostaminen, pilkkaaminen ja nöyryyttäminen. Sitä voi olla vaikea tunnistaa.
- 8) C, Seurustelukumppania ei voi estää tapaamasta kavereita eikä hänen menojaan voi rajoittaa. Kun seurustelukumppani haluaa viettää kaiken ajan yhdessä ja estää tapaamasta kavereita, on kyseessä henkisen väkivallan muoto.
- 9) A, Seurustelukumppanin puhelinta tai viestejä ei saa lukea eikä tarkistaa. Niiden tarkistaminen ja seuraaminen loukkaa yksityiselämää ja on väärin. Jokaisella on oikeus yksityisyyteen.
- 10) B, Uhkaaminen ja pelottelu on aina väärin. Esimerkiksi erilaiset eleet ja katseet voivat olla jo uhkaavia. Itsemurhalla tai jättämisellä uhkaamiset ovat myös väärä tapoja käsitellä ristiriitoja. Tällainen käytös on väärin toista kohtaan.
- 11) B, Fyysinen väkivalta on toisen fyysisen koskemattomuuden loukkaamista ja satuttamista. Fyysinen väkivalta voi olla esimerkiksi lyömistä, potkimista, tönimistä, repimistä, tukistamista ja kuristamista. Fyysinen väkivalta ei aina jätä näkyviä jälkiä.
- 12) C, Hyvään seurustelusuhteeseen ei kuulu kumppanin painostaminen seksuaalisiin tekoihin. Seksiin painostaminen tai pakottaminen on väärin. Seksin tulisi aina olla vapaaehtoista ja molempinpuolista. Jokaisella on oikeus kieltäytyä missä vaiheessa tahansa.

- 13) B, Virallisen syytteen alaisia rikoksia on melkein suurin osa poliisin tietoon tulevista rikoksista. Virallisen syytteen alainen rikos tarkoittaa, että poliisi voi tutkia ja syyttäjä syyttää niistä, vaikka asianomistaja eli uhri ei vaatisikaan asiasta rangaistusta.
- 14) C, Rikosilmoituksen voi tehdä kuka vain, joka kokee joutuneensa rikoksen uhriksi. Rikosilmoituksen voi tehdä myös, jos tietää tai epäilee rikoksen tapahtuneen.
- 15) B, Rikosuhripäivystyksen (RIKU) tehtävänä on auttaa rikoksen uhreja, heidän läheisiään tai rikosasiassa todistavia. RIKU tarjoaa myös käytännön neuvoja, tukea ja tietoa rikosasioissa.
- 16) A, Rikosprosessi tarkoittaa sitä, miten rikosasian käsittely etenee aina rikosilmoituksesta poliisin esitutkintaan ja sieltä syyteharkintaan, mahdolliseen oikeudenkäyntiin ja rangaistukseen. Rikosprosessi voi edetä myös muullakin tavalla, esimerkiksi poliisi voi määrätä tekijälle sakot tai asia voi edetä sovittelun kautta.
- 17) C, Alle 15-vuotias on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot.
- 18) B, Rikosuhripäivystyksen palvelut on tarkoitettu kaiken ikäisille.
- 19) B, Rikoksesta tulisi aina tehdä rikosilmoitus poliisille siitäkin huolimatta, että epäilty olisi seurustelukumppani.
- 20) A, Rikosilmoituksen voi tehdä millä tahansa poliisiasemalla tai vähäisemmissä rikoksissa internetissä tai puhelimitse.